

Zasady etyki publikacyjnej obowiązujące w Wydawnictwie Uniwersytetu Jagiellońskiego	3
Zasady dotyczące Wydawcy	3
Monitorowanie standardów etycznych	4
Zasada rzetelności naukowej	4
Decyzje dotyczące publikacji: zasada <i>fair play</i> i bezstronność	5
Zasada poufności	5
Przeciwdziałanie konfliktom interesów	5
Transparentność źródeł finansowania publikacji naukowych	5
Zapora <i>ghostwriting</i> i <i>guest authorship</i>	6
Skargi, zażalenia, odwołania	6
Korekta tekstów	6
Sprostowania, wyjaśnienia, uzupełnianie tekstów, erraty	7
Zasada otwartości	8
Zasady dotyczące udostępniania danych i ich odtwarzalności	8
Zasady dotyczące Autorów	8
Zasady dotyczące autorstwa pracy	9
Zasada rzetelności naukowej	9
Zasady oryginalności pracy	10
Zasada respektowania praw własności intelektualnej	10
Zasada rzetelności źródeł	10
Zasada <i>fair play</i>	10
Zasada przeciwdziałania konfliktom interesów	11
Transparentność źródeł finansowania publikacji naukowych	11
Udostępnienie danych badawczych	11
Zasady dotyczące błędów w opublikowanych pracach	11
Skargi, zażalenia, odwołania	11
Zasada współpracy	12
Korekta tekstów, uzupełnienia	12
Zasady przestrzegania nadzoru etycznego	12
Zasady ochrony danych osobowych	12

Zasady dotyczące Recenzentów	13
Proces recenzowania	13
Zasada poufności	14
Zasada zachowania standardów obiektywności	14
Zasada rzetelności naukowej	14
Zasada rzetelności źródeł	15
Zasada <i>fair play</i> i bezstronność	15
Zasada przeciwdziałania konfliktom interesów	15
Zasada terminowości	15
Zasady dotyczące Redakcji czasopisma	15
Zasady dotyczące Redaktorów Naukowych	16
Decyzje dotyczące publikacji	16
Monitorowanie standardów etycznych	16
Zasada rzetelności naukowej	16
Zasada <i>fair play</i> i bezstronność	17
Zasada poufności	17
Zapora <i>ghostwriting</i> i <i>guest authorship</i>	17
Skargi, zażalenia, odwołania	17
Korekta tekstów	17
Zasady dotyczące Redaktorów naukowej serii wydawniczej	18
Zasady dotyczące Tłumaczy	18
Zasada rzetelności	19
Zasada terminowości	19
Zasada poszanowania praw	19
Zasada poufności	19
Zasady dotyczące Czytelników	19
Wykrycie przejawów nierzetelności naukowej	19

Zasady etyki publikacyjnej obowiązujące w Wydawnictwie Uniwersytetu Jagiellońskiego

zgodne z wytycznymi Committee on Publication Ethics (COPE): *Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors*¹, *Code of Conduct for Publishers*², *Core Practices*³ oraz *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing*⁴.

W przypadkach nieuwzględnionych w niniejszych *Zasadach etyki publikacyjnej* Wydawnictwo stosuje odpowiednie schematy postępowania⁵ oraz zalecenia⁶ przygotowane przez COPE.

Przedstawione w tym dokumencie standardy określają zasady etyczne obowiązujące Wydawcę, Autorów, Recenzentów, Redaktorów Naukowych, Redaktorów naukowej serii wydawniczej i Tłumaczy na każdym etapie procesu publikacyjnego. Odnoszą się one do tekstów naukowych w postaci monografii, monografii zbiorowych oraz materiałów pokonferencyjnych. Zasady etyczne dotyczące czasopism zostały udostępnione na stronach internetowych poszczególnych czasopism w ejournals – Portalu Czasopism Naukowych.

Wszystkie teksty naukowe zgłaszane do publikacji są sprawdzane pod kątem zgodności z zasadami etyki, rzetelności, transparentności oraz wartości i użyteczności naukowej.

ZASADY DOTYCZĄCE WYDAWCY

Do obowiązków Wydawcy należą w szczególności:

- zapewnienie rzetelności procesu publikacyjnego, redakcyjnego i recenzyjnego;
- przestrzeganie obowiązujących standardów wydawniczych i zasad etyki wydawniczej oraz zapobieganie praktykom niezgodnym z przyjętymi standardami publikowania, w tym publikowania prac naukowych;
- monitorowanie i wdrażanie międzynarodowych standardów publikowania (w szczególności publikowania tekstów naukowych);

¹ COPE, *Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors*, 2011, <https://publicationethics.org/media/609/download?attachment>, dostęp: 14.02.2026.

² COPE, *Code of Conduct for Publishers*, 2011, <https://publicationethics.org/media/613/download?attachment>, dostęp: 14.02.2026.

³ COPE, *Core Practices*, 2017, <https://publicationethics.org/media/827/download?attachment>, dostęp: 14.02.2026.

⁴ COPE, DOAJ, OASPA, WAME, *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing – English*, 2022, <https://publicationethics.org/guidance/guideline/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>, dostęp: 14.02.2026.

⁵ COPE, *Polish: All Flowcharts*, 2006, DOI: <https://doi.org/10.24318/cope.2019.2.36>, dostęp: 14.02.2026.

⁶ COPE, *Guidance*, <https://publicationethics.org/guidance>, dostęp: 14.02.2026.

- obiektywna i merytoryczna ocena tekstów naukowych na podstawie opinii zawartych w recenzjach naukowych;
- wspieranie Autorów, Redaktorów prac zbiorowych oraz Redakcji czasopism naukowych;
- wspieranie uczciwości i rzetelności publikowania naukowego, w tym zapewnianie mechanizmów składania skarg, publikowanie errat oraz dokonywanie retrakcji;
- promowanie publikacji oraz zwiększanie ich widoczności i oddziaływania (marketing naukowy, indeksacja, dystrybucja, komunikacja w środowisku akademickim);
- ochrona własności intelektualnej i praw autorskich;
- zachowanie tajemnicy wydawniczej, to jest nieujawnianie informacji na temat zgłoszonych publikacji osobom nieupoważnionym;
- przeciwdziałanie konfliktom interesów Autorów, Redaktorów, Recenzentów i Tłumaczy.

MONITOROWANIE STANDARDÓW ETYCZNYCH

Wydawca stale kontroluje przestrzeganie standardów i zasad etycznych związanych z publikacją tekstów (w szczególności tekstów naukowych) i przeciwdziała praktykom niezgodnym z przyjętymi standardami.

ZASADA RZETELNOŚCI NAUKOWEJ

Wydawca zobowiązuje się do zachowania uczciwości oraz rzetelności naukowej publikowanych prac. W tym celu może wprowadzać niezbędne korekty redakcyjne, a także – w przypadku podejrzeń nieuczciwych praktyk (plagiatu, fałszowania wyników badań itp.) lub działań nieetycznych – wszcząć stosowną procedurę wyjaśniającą oraz podjąć decyzję o wycofaniu tekstu z publikacji.

Wszelkie przejawy nierzetelności naukowej (*scientific misconduct*), w szczególności: *ghostwriting*, *guest authorship*, plagiat, zmyślanie lub fałszowanie danych, manipulowanie danymi, błędne i niesumienne przeprowadzenie postępowania badawczego oraz naruszenie zasad etyki w nauce, są niedopuszczalne. Będą one bezzwłocznie analizowane i rozpatrywane przez Wydawcę.

Wszelkie wykryte i potwierdzone przypadki nierzetelności naukowej będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucji zatrudniających Autorów, towarzystw naukowych, stowarzyszeń edytorów naukowych itp.).

Wydawca prosi o informowanie w przypadku wykrycia takich praktyk. Zgłoszenie powinno zawierać szczegółowy opis sprawy oraz wskazanie, jakich treści ono dotyczy. Po otrzymaniu zgłoszenia Wydawca kontaktuje się z Autorem, prosi o wyjaśnienie, gromadzi zebrane i dostarczone dowody na nierzetelność naukową, zapoznaje się z nimi, a następnie formułuje decyzję o wycofaniu publikacji, sprostowaniu/korekcje oraz poinformowaniu odpowiednich instytucji.

DECYZJE DOTYCZĄCE PUBLIKACJI: ZASADA *FAIR PLAY* I BEZSTRONNOŚĆ

Zgłaszane do publikacji książki są oceniane przez Wydawcę przede wszystkim pod względem zgodności z profilem wydawniczym, wartości i innowacyjności pracy oraz spełniania obowiązujących standardów etycznych, kryteriów formalnych i technicznych. Kwestie, takie jak rasa, płeć, wyznanie, pochodzenie etniczne, obywatelstwo czy przekonania polityczne Autorów, nie wpływają na ocenę tekstów⁷. Ostateczna decyzja o przyjęciu tekstu do publikacji odbywa się na podstawie recenzji naukowych.

ZASADA POUFNOŚCI

Wydawca stosuje się do zasady poufności, a więc nie ujawnia osobom nieupoważnionym żadnych informacji na temat prac zgłaszanych do publikacji. Osobami upoważnionymi do posiadania tych informacji pozostają jedynie Wydawca, Autorzy, wybrani Recenzenci oraz uprawnieni Redaktorzy i Tłumacze biorący udział w procesie wydawniczym danej publikacji.

Nieopublikowane, a przyjęte teksty nie mogą być wykorzystywane przez Wydawcę ani przez osoby uczestniczące w procedurach wydawniczych, jeśli Autorzy nie wyrażą na to pisemnej zgody.

PRZECIWDZIAŁANIE KONFLIKTOM INTERESÓW

Wydawca podejmuje maksymalne wysiłki, aby zapewnić bezstronność w procesach redakcji i recenzji publikacji.

Wyznaczając Recenzenta, Wydawca działa według zasady przeciwdziałania konfliktom interesów. Konflikt interesów w przypadku Recenzenta występuje wtedy, gdy pojawiają się okoliczności, które mogą podważyć jego bezstronność lub wpływać na jego działania podczas procedury recenzowania. Są to między innymi: relacje osobiste; powiązania służbowe, finansowe i prawne; subiektywne, prywatne opinie Recenzenta; konkurencja naukowa (na przykład w zakresie badań, publikacji lub finansowania)⁸.

W przypadku ujawnienia konfliktu interesów Wydawca rozpatruje jego wpływ na bezstronność procesu wydawniczego.

Osoba, u której występuje istotny konflikt interesów, zostaje wyłączona z podejmowania decyzji, recenzowania lub opracowywania danej publikacji.

TRANSPARENTNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Autor informuje Wydawcę, a Wydawca podaje do wiadomości Czytelnika informacje o źródłach finansowania badań/publikacji, w tym o środkach pochodzących od instytucji, organizacji oraz innych podmiotów (*financial disclosure*).

⁷ COPE, DOAJ, OASPA, WAME, *Principles of Transparency...*, dz. cyt.

⁸ COPE, *Guidelines for Peer Reviewers. Version 2: September 2017*, DOI: <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.9>, dostęp: 14.04.2026.

ZAPORA GHOSTWRITING I GUEST AUTHORSHIP

W trosce o rzetelność naukową publikowanych tekstów Wydawca przeciwdziała zjawiskom *ghostwriting* i *guest authorship*. Wydawca zachęca Autorów i Współautorów do złożenia oświadczeń o rodzaju i zakresie wkładu poszczególnych osób w powstanie dzieła.

Ghostwriting i *guest authorship* są przejawami nierzetelności naukowej. Wszelkie wykryte przypadki będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucji zatrudniających Autorów, towarzystw naukowych, stowarzyszeń edytorów naukowych itp.).

SKARGI, ZAŻALENIA, ODWOŁANIA

W przypadku wpłynięcia skarg, zażaleń lub odwołań od decyzji Wydawca ma obowiązek ich rejestrowania i archiwizowania. Wydawca prosi o szczegółowe opisanie zaistniałej sytuacji w zgłoszeniu sprawy oraz wskazanie, jakich treści lub jakich działań ono dotyczy. Wydawca ma obowiązek dochowania anonimowości danych osoby nadsyłającej, chyba że osoba ta sama wyrazi chęć ujawnienia jej danych. Osobami upoważnionymi do posiadania tych informacji pozostają jedynie osoba zgłaszająca oraz Wydawca. Wydawnictwo ma obowiązek odpowiedzieć pisemnie na złożone skargi, zażalenia i odwołania. Odpowiedź musi uwzględniać ocenę sprawy i opis podjętych lub planowanych działań w związku ze sprawą.

KOREKTA TEKSTÓW

Na etapie procesu redakcyjnego (przed publikacją tekstu) Wydawca, Autorzy oraz Recenzenci mogą wspólnie dokonywać korekty tekstów.

Wydawca na prośbę Autora wprowadza zgłoszone przez niego poprawki do tekstu.

Wydawca zastrzega sobie również prawo do korekty tekstów już po ich opublikowaniu, bez informowania Czytelników i Autorów. Dotyczy to wyłącznie drobnych zmian, które obejmują na przykład poprawienie formatowania i pisowni. Korekty te nie wpływają na zakres merytoryczny prezentowanych treści.

Istotne zmiany lub takie działania, jak wycofanie publikacji z powodu błędu, dodanie lub usunięcie Autora, poprawa danych wpływających na interpretację wyników badań po opublikowaniu, będą wdrażane przez Wydawcę zgodnie z wytycznymi COPE.

WYCOFANIE TEKSTU

Wydawca może rozważyć wycofanie tekstu, jeżeli:

- istnieją wyraźne dowody świadczące o braku wiarygodności wyników badań, fabrykowaniu danych, jak również popełnieniu niezamierzonych błędów (na przykład błędów w obliczeniach, błędów metodologicznych);

- wyniki badań zostały wcześniej opublikowane gdzie indziej bez odpowiedniego odwołania do poprzednich źródeł lub ujawnienia takiej informacji Wydawcy, bez zgody na ponowną publikację lub bez uzasadnienia (przypadki zbędnych publikacji);
- tekst zawiera materiały lub dane pozyskane bez odpowiednich zgód na ich wykorzystanie (dotyczy to między innymi prawa do wykorzystania ilustracji, prawa do dysponowania wizerunkiem, praw objętych innymi licencjami lub sublicencjami);
- narusza on prawa autorskie innych osób lub prawa zależne;
- podczas badań nie przestrzegano zasad etyki ani obowiązujących regulacji na poziomie międzynarodowym, krajowym i instytucjonalnym;
- została naruszona zasada braku konfliktu interesów Autorów, Recenzentów, Redaktora Naukowego, Redaktora naukowej serii wydawniczej lub Tłumacza, co wpływa na interpretację tekstu;
- praca nosi znamiona plagiatu lub autoplagiatu.

Zawiadomienie Wydawcy o wycofaniu tekstu jest równoznaczne z jego wycofaniem (retrakcją). Zawiadomienie powinno zawierać tytuł pracy oraz imię i nazwisko Autora/Autorów, a także jasne uzasadnienie decyzji, w szczególności umożliwiające rozróżnienie między niezamierzonym błędem a naruszeniem zasad etyki. Zawiadomienie ogłaszane jest na stronie internetowej publikacji. Wersje drukowane publikacji, w miarę możliwości, mogą zostać wycofane z obrotu lub uzupełnione o erratę. Wycofywane teksty w wersji online nie zostaną usunięte, ale fakt i przyczyna ich wycofania będą wyraźnie wskazane. Nie dotyczy to sytuacji, w których naruszony jest uzasadniony interes prawny Autora, Wydawcy lub osób trzecich – wówczas tekst może być usunięty, a Wydawca ma obowiązek opublikować informację wyjaśniającą. Autor ma prawo do odwołania się od decyzji Wydawcy. W innych przypadkach Wydawca stosuje się do zaleceń wskazanych w *COPE Guidelines: Retraction Guidelines*⁹ oraz *Polish: All Flowcharts*¹⁰.

SPROSTOWANIA, WYJAŚNIENIA, UZUPEŁNIANIE TEKSTÓW, ERRATY

W razie potrzeby Wydawca jest gotowy opublikować stosowne sprostowania, wyjaśnienia lub przeprosiny. Będą one zamieszczane na stronie internetowej publikacji i/lub w elektronicznej wersji publikacji. Wersje drukowane mogą zostać wycofane z obrotu, opatrzone erratą i ponownie udostępnione.

W przypadku gdy – zgodnie z niniejszymi *Zasadami etyki publikacyjnej* oraz zaleceniami COPE – tekst nie kwalifikuje się do wycofania ani do wprowadzenia drobnych zmian, Wydawca dopuszcza publikację errat, uzupełnień i/lub sprostowań. Każda istotna zmiana wpływająca na treść merytoryczną lub autorstwo publikacji wymaga opublikowania sprostowania przez Wydawcę, który powinien określić zakres oraz przyczynę wprowadzanej zmiany.

⁹ COPE, *COPE Guidelines: Retraction Guidelines*, 2025, DOI: <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.4>, dostęp: 14.02.2023.

¹⁰ COPE, *Polish: All Flowcharts*, dz. cyt.

ZASADA OTWARTOŚCI

Wydawnictwo realizuje politykę otwartego dostępu. Wszystkie artykuły z czasopism naukowych są publikowane w wersji elektronicznej w otwartym dostępie (*Open Access*), co oznacza, że są one dostępne bezpłatnie dla wszystkich użytkowników i instytucji.

Ponadto Wydawca realizuje zapisy zawarte w *Polityce otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego* oraz *Porozumieniu o współpracy wewnętrznej z Biblioteką Jagiellońską*, przekazując wybrane opublikowane treści naukowe do Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego (RUJ). Celem tych działań jest zapewnienie otwartego i bezpłatnego dostępu do wyników prac badawczych i naukowych.

ZASADY DOTYCZĄCE UDOSTĘPNIANIA DANYCH I ICH ODTWARZALNOŚCI

Wydawca zachęca Autorów do archiwizacji danych badawczych w otwartych repozytoriach danych. Wydawca nie wymaga od Autorów załączania tych danych. W pewnych okolicznościach może się jednak zwrócić z prośbą o ich dostarczenie (na przykład w przypadku zgłoszenia Wydawcy problemów z integralnością czy duplikowaniem danych).

ZASADY DOTYCZĄCE AUTORÓW

Do obowiązków Autora należą przede wszystkim:

- zapewnienie rzetelności i oryginalności wyników badań przedstawionych w publikacji;
- umożliwienie identyfikacji źródeł badań cytowanych w pracy;
- udzielenie dostępu do prezentowanych w pracy danych (nawet po publikacji tekstu);
- oznaczanie autorstwa innych osób oraz praw osób trzecich do wykorzystanych materiałów, w tym do ilustracji, tabel, schematów itp.;
- ujawnienie wkładu poszczególnych Autorów w powstanie publikacji wieloautorских;
- przeciwdziałanie przypadkom nierzetelności naukowej;
- załączenie do pracy bibliografii uwzględniającej publikacje, które zostały wykorzystane w tekście;
- ujawnienie źródeł finansowania publikacji;
- niezwłoczne poprawienie wszystkich błędów merytorycznych w tekście, wskazanych przez Wydawcę na każdym etapie procesu wydawniczego bądź odkrytych już po publikacji pracy.

ZASADY DOTYCZĄCE AUTORSTWA PRACY

Zgodnie z definicją COPE autorstwo odnosi się do osób lub grup, które są pomysłodawcami bądź opracowują publikację rozpowszechniającą pracę intelektualną lub twórczą¹¹.

Narzędzia technologiczne, w tym systemy oparte na sztucznej inteligencji, nie mogą być wskazywane jako autorzy publikacji.

Wszystkie osoby wymienione w zgłoszonej pracy jako Autorzy muszą mieć faktyczny, znaczący udział w jej powstaniu (dotyczy to opracowania koncepcji, planowania, realizacji badań, interpretacji wyników, przygotowania tekstu)¹². Ponadto wszystkie osoby, które miały wpływ na ostateczny kształt pracy, powinny zostać wymienione jako Współautorzy. Obowiązek upewnienia się, że osoby mające wkład w powstanie tekstu akceptują jego ostateczną formę, leży po stronie Autora zgłaszającego tekst do publikacji.

Osoby, które nie spełniają powyższego warunku autorstwa, ponieważ ich wkład w powstanie tekstu był nieznaczący, mogą udzielić zgody na uwzględnienie ich w sekcji *Podziękowania*.

Kolejność Autorów musi zostać ustalona i zaakceptowana przez wszystkich Autorów tekstu. Zmiana autorstwa lub kolejności przed opublikowaniem pracy odbywa się po wyjaśnieniu Wydawcy przyczyn takich zmian i za zgodą wszystkich Autorów. Po publikacji tekstu zmiany informacji o autorstwie są możliwe do wprowadzenia zgodnie z procedurami wskazanymi przez COPE.

ZASADA RZETELNOŚCI NAUKOWEJ

Autorzy zgłaszanych do publikacji tekstów są zobowiązani do rzetelnego opisu wykonanych prac badawczych oraz obiektywnej interpretacji wyników. Prace powinny zawierać wystarczająco dużo informacji umożliwiających identyfikację źródeł danych, a także powtórzenie badań. Nierzetelne albo niezgodne z zasadami etyki prezentowanie i interpretowanie danych lub wyników badań naukowych jest niedopuszczalne. Może ono skutkować wycofaniem tekstu.

Wszelkie przejawy nierzetelności naukowej (*scientific misconduct*), w szczególności: *ghostwriting*, *guest authorship*, plagiat, zmyślanie lub fałszowanie danych, manipulowanie danymi, błędne i niesumienne przeprowadzenie postępowania badawczego oraz naruszenie zasad etyki w nauce, są niedopuszczalne i muszą być bezzwłocznie przanalizowane i rozpatrzone przez Wydawcę. Wydawca ma obowiązek rejestrowania i archiwizowania takich przypadków. Więcej informacji na ten temat znajduje się w sekcji *Zasada rzetelności naukowej* w rozdziale *Zasady dotyczące Wydawcy*.

¹¹ COPE, *Authorship*, 2019, <https://publicationethics.org/resources/discussion-documents/what-constitutes-authorship-english-june-2014>, dostęp: 14.02.2023.

¹² Więcej na temat wkładu i ról Autorów zob. CRediT, *Contributor Role Taxonomy (CRediT)*, <https://credit.niso.org/>, dostęp: 14.02.2026.

Wydawca kieruje się wytycznymi zawartymi w dokumencie *Rekomendacje Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczące stosowania narzędzi sztucznej i generatywnej inteligencji przez Autorów*. Autorom zaleca się transparentne informowanie o wykorzystaniu narzędzi sztucznej inteligencji w procesie przygotowania publikacji. Informacja o wykorzystaniu takich narzędzi może być brana pod uwagę przez Recenzentów przy ocenie rzetelności metodologicznej pracy, oryginalności przedstawionych wyników oraz rzeczywistego wkładu Autora w powstanie publikacji.

Teksty niespełniające zasad rzetelności naukowej nie zostaną dopuszczone do publikacji. W przypadku gdy nierzetelność została zgłoszona/dostrzeżona już po publikacji tekstu, Wydawca – po otrzymaniu takiego zgłoszenia – kontaktuje się z Autorem, prosi o wyjaśnienie, gromadzi zebrane i dostarczone dowody na nierzetelność naukową, zapoznaje się z nimi, a następnie formułuje decyzję o wycofaniu publikacji, sprostowaniu/korekcie, poinformowaniu odpowiednich organów i/lub instytucji. Autor ma prawo do odwołania się od decyzji Wydawcy.

ZASADY ORYGINALNOŚCI PRACY

Autorzy mogą zgłaszać do publikacji wyłącznie własne, oryginalne teksty. Teksty te nie mogą być zgłoszone równoległe do innej publikacji lub stanowić części wydanej już publikacji.

Autorzy, wykorzystując badania lub powołując się na dane lub słowa innych osób, powinni używać stosownych oznaczeń wskazujących na cytowanie. Plagiat czy fabrykowanie danych są niedopuszczalne.

ZASADA RESPEKTOWANIA PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Autor musi zadeklarować, że tekst składany do publikacji jest oryginalny i nie narusza praw ani dóbr osobistych osób trzecich. Autor powinien uzyskać zgodę od właściwych podmiotów na wykorzystanie w utworze wizerunków, wypowiedzi oraz dzieł plastycznych lub fotograficznych w publikacji.

ZASADA RZETELNOŚCI ŹRÓDEŁ

Autor powinien się upewnić, że publikacja nie narusza praw osób trzecich.

Autorzy zgłaszanych prac zobowiązani są zawsze wskazywać publikacje i inne źródła, które zostały przez nich wykorzystane lub zacytowane przy tworzeniu publikacji.

ZASADA FAIR PLAY

W przypadku gdy Autor podejrzewa, że Wydawca nie dotrzymał zasady *fair play*, może zgłosić skargę lub zażalenie. Więcej informacji na ten temat znajduje się w sekcji *Skargi, zażalenia, odwołania* w rozdziale *Zasady dotyczące Wydawcy*.

ZASADA PRZECIWDZIAŁANIA KONFLIKTOM INTERESÓW

Autorzy składają Wydawcy oświadczenie o niewystępowaniu konfliktu interesów.

Autorzy mogą zostać poproszeni przez Wydawcę o przestanie zgłaszanego tekstu w wersji zanonimizowanej w celu zachowania poufności danych w procesie recenzji.

TRANSPARENTNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Autor informuje Wydawcę o źródłach finansowania badań/publikacji, w tym o środkach pochodzących od instytucji, organizacji oraz innych podmiotów (*financial disclosure*).

UDOSTĘPNIENIE DANYCH BADAWCZYCH

Autorzy mogą zostać poproszeni o przedstawienie nieprzetworzonych wyników badań, dlatego powinni być przygotowani do zapewnienia dostępu do tych danych. Nie jest wymagane załączanie danych badawczych, ale Wydawnictwo zachęca do wskazania miejsca ich przechowywania. Wydawca zaleca Autorom archiwizację danych badawczych w otwartych repozytoriach danych¹³, a następnie wprowadzanie poprawnego cytowania danych w publikacjach (w szczególności przez podawanie numeru DOI lub innego identyfikatora danych badawczych).

ZASADY DOTYCZĄCE BŁĘDÓW W OPUBLIKOWANYCH PRACACH

Jeśli Autor odkryje znaczące uchybienia lub nieścisłości w swoim tekście, jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o tym Wydawcę w celu wycofania tekstu, sporządzenia erraty bądź skorygowania zaistniałych błędów.

SKARGI, ZAŻALENIA, ODWOŁANIA

Autor, zgłaszając chęć publikacji, jednocześnie deklaruje, że dopełni obowiązku odpowiedzi na wezwanie Wydawcy do przedstawienia wyjaśnień w sprawie ewentualnych skarg, zażaleń i zarzutów co do niezetelności naukowej dotyczących publikowanego tekstu.

Jeśli Autor podejrzewa, że Wydawca nie przestrzega zasad etycznych, może zgłosić skargę lub zażalenie. Więcej informacji na ten temat znajduje się w sekcji *Skargi, zażalenia, odwołania* w rozdziale *Zasady dotyczące Wydawcy*.

¹³ Wydawca zachęca Autorów do archiwizacji danych badawczych w otwartych repozytoriach, takich jak [Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich](#), [Katalog Danych Badawczych](#), [Repozytorium Otwartych Danych Badawczych RepOD](#), [Zenodo](#), [Figshare](#), [Mendeley Data](#).

ZASADA WSPÓŁPRACY

Składając tekst do publikacji, Autor zobowiązuje się do dokonywania korekt redakcyjnych i odpowiedzi na recenzje w wyznaczonym przez Wydawcę terminie oraz deklaruje, że na wezwanie Wydawcy dopełni obowiązku odpowiedzi na skargi lub zażalenia.

KOREKTA TEKSTÓW, UZUPEŁNIENIA

Na etapie procesu redakcyjnego (przed publikacją tekstu) Autor oraz Wydawca i Recenzent/Recenzenci mogą wspólnie dokonywać korekty tekstów. Autor, zgłaszając tekst do publikacji, zobowiązuje się do aktywnego uczestnictwa w dialogu z Wydawcą.

Autor może wymagać od Wydawcy wprowadzenia zgłoszonych poprawek do tekstu.

Wydawca zastrzega sobie prawo do korekty tekstów po opublikowaniu tekstu bez informowania o tym Autorów. Dotyczy to wyłącznie drobnych zmian, które obejmują na przykład poprawienie formatowania i pisowni. Korekty te nie wpływają na zakres merytoryczny prezentowanych treści.

Istotne zmiany lub takie działania, jak wycofanie publikacji z powodu błędu, dodanie lub usunięcie Autora, poprawa danych wpływających na interpretację wyników badań po opublikowaniu, będą wdrażane przez Wydawcę zgodnie z wytycznymi COPE.

Autorzy są zobowiązani do bezzwłocznego zgłaszania i poprawiania wszelkich dostrzeżonych błędów, niedokładności lub stwierdzeń wprowadzających w błąd.

ZASADY PRZESTRZEGANIA NADZORU ETYCZNEGO

Jeśli tekst opisuje badanie przeprowadzane na ludziach, zwierzętach, embrionach lub produktach podwójnego zastosowania (*dual-use*) oraz jeśli zawiera dane poufne lub opisuje zagadnienia, które mogą mieć szkodliwy wpływ na środowisko i organizmy żywe, Autor jest zobowiązany do dostarczenia Wydawcy stosowanych deklaracji oraz poświadczeń o uwzględnieniu w badaniach wszelkich procedur oraz przepisów międzynarodowych, krajowych i instytucjonalnych (na przykład Narodowego Centrum Nauki, Committee on Bioethics).

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

W przypadku przetwarzania w tekście danych osobowych w celach naukowych należy zapewnić zabezpieczenie praw osoby, której te dane dotyczą, lub uzyskać odpowiednie zgody na przetwarzanie takich danych, w szczególności mając na uwadze prawo międzynarodowe i krajowe, zwłaszcza Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Jeśli to konieczne, Autor powinien dostarczyć Wydawcy umowę powierzenia danych osobowych lub stosowne upoważnienia.

ZASADY DOTYCZĄCE RECENZENTÓW

Do obowiązków Recenzenta należą przede wszystkim:

- przestrzeganie standardów i zasad etycznych związanych z publikacją tekstów naukowych oraz przeciwdziałanie praktykom niezgodnym z przyjętymi standardami;
- upewnienie się, że między nim a Autorem recenzowanej publikacji nie zachodzi konflikt interesów;
- terminowe wykonanie zleconej recenzji;
- zachowanie poufności recenzowanej pracy;
- obiektywna ocena przedłożonej pracy poparta odpowiednią argumentacją;
- niezwłoczne zgłoszenie Wydawcy fragmentów tekstu, co do których zachodzi podejrzenie nierzetelności naukowej.

PROCES RECENZOWANIA

Recenzji są poddawane wszystkie teksty naukowe.

Recenzenci mają wpływ na decyzje podejmowane przez Wydawcę. Mogą także, w porozumieniu z Autorami, wpływać na ostateczny kształt i doskonalenie publikowanych prac.

Recenzja odbywa się przed publikacją tekstu, po złożeniu pracy przez Autora do Wydawnictwa.

Wydawca zleca recenzję naukową specjalistom z danej dyscypliny naukowej posiadającym co najmniej stopień doktora habilitowanego, niepozostającym w stosunku pracy z uczelnią, w której zatrudniony jest Autor publikacji (recenzja zewnętrzna). W tym celu Wydawnictwo wyznacza Recenzenta, który ocenia publikację naukową pod względem merytorycznym, wartości i oryginalności pracy oraz spełniania obowiązujących standardów etycznych.

Wydawnictwo może skierować pracę do oceny według różnych modeli recenzowania (recenzja podwójnie ślepa, ślepa lub jawna). Cała procedura recenzowania odbywa się zgodnie z zasadami etycznymi deklarowanymi przez Wydawcę.

W procesie recenzowania obowiązuje zasada przeciwdziałania konfliktom interesów, co oznacza, że Recenzenci nie mogą pozostawać w bezpośrednich relacjach osobistych z Autorem (pokrewieństwo, związki prawne, konflikt) lub w relacji podległości zawodowej ani bezpośrednio współpracować naukowo w ciągu ostatnich dwóch lat poprzedzających przygotowanie recenzji.

W przypadku edycji rozprawy doktorskiej Wydawnictwo samodzielnie wyznacza Recenzenta odpowiedzialnego za przeprowadzenie niezależnej recenzji wydawniczej, zgodnie z obowiązującymi standardami. Recenzenci powołani w toku przewodu doktorskiego nie uczestniczą w procesie recenzowania pracy do publikacji.

Recenzja musi mieć formę pisemną i kończyć się jednoznaczną opinią o dopuszczeniu pracy do publikacji lub jej odrzuceniu.

Kryteria oceny brane pod uwagę w trakcie procesu recenzji są wskazane w formularzu recenzji.

W recenzji ocenia się poziom merytoryczny, oryginalność stawianych tez i zasadność podejmowanych badań, metodologię oraz poprawność formułowanych wniosków, a także sposób ich prezentacji.

Wydawca kieruje się wytycznymi zawartymi w dokumencie *Rekomendacje Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczące stosowania narzędzi sztucznej i generatywnej inteligencji przez Autorów*.

Deklarowana informacja o wykorzystaniu przez Autora tych narzędzi może być brana pod uwagę przez Recenzentów przy ocenie rzetelności metodologicznej pracy, oryginalności przedstawionych wyników oraz zakresu rzeczywistego wkładu Autora w powstanie publikacji.

W przypadku negatywnej bądź niejednoznacznie pozytywnej oceny Recenzenta Wydawnictwo ma prawo odmówić publikacji przedłożonego tekstu.

Recenzent może odmówić wykonania recenzji z przyczyn formalnych (takich jak konflikt interesów, brak możliwości dotrzymania terminu wykonania recenzji) lub pozaformalnych (jeśli jego zainteresowania badawcze nie pokrywają się z tematyką podejmowaną w tekście lub gdy nie dysponuje on wystarczającą wiedzą specjalistyczną z danej dziedziny).

Wydawca nie wykorzystuje recenzji naukowych z zewnętrznych źródeł, w tym z komercyjnych platform recenzji, forów internetowych itp.

Wydawnictwo może uzupełnić proces recenzji naukowej o badanie antyplagiatowe pracy. Ta procedura ma na celu potwierdzenie oryginalności tekstu, identyfikację ewentualnych zapożyczeń oraz zapewnienie rzetelności i integralności naukowej publikacji.

ZASADA POUFNOŚCI

Recenzent jest zobowiązany do nieudzielania informacji o treści publikacji osobom nieupoważnionym. Wszystkie recenzowane prace mają charakter poufny, co oznacza, że ujawnianie ich osobom trzecim jest niedopuszczalne.

ZASADA ZACHOWANIA STANDARDÓW OBIEKTYWNOŚCI

Recenzja powinna być sprawiedliwa, obiektywna, rzetelna, konstruktywna, zgodna z posiadaną wiedzą i wykonana terminowo. Personalna krytyka Autorów prac jest niedopuszczalna. Wszystkie spostrzeżenia Recenzenta powinny zostać odpowiednio uargumentowane.

ZASADA RZETELNOŚCI NAUKOWEJ

Recenzenci są zobowiązani do przestrzegania standardów i zasad etycznych związanych z publikacją tekstów naukowych i do przeciwdziałania praktykom niezgodnym z przyjętymi standardami. W tym celu mogą oni nanosić stosowne poprawki, a także – w przypadku podejrzeń nieuczciwych praktyk lub działań nieetycznych – podjąć decyzję o niedopuszczeniu tekstu do publikacji.

ZASADA RZETELNOŚCI ŹRÓDEŁ

Recenzenci powinni wskazać istotne prace, które nie zostały przywołane w recenzowanym tekście, a także zasygnalizować Redakcji każdy zauważony przypadek znaczącego podobieństwa ocenianego artykułu lub jego fragmentu z jakąkolwiek inną publikacją.

Recenzent jest zobowiązany do ujawnienia ewentualnego plagiatu oraz podejrzenia o plagiat lub zbędną (zduplikowaną) publikację, a także uchybień w przytaczaniu danych (manipulacji danymi). W przypadku podejrzeń nieuczciwych praktyk lub działań nieetycznych Recenzent może podjąć decyzję o niedopuszczeniu tekstu do publikacji.

ZASADA *FAIR PLAY* I BEZSTRONNOŚĆ

Kwestie, takie jak rasa, płeć, wyznanie, pochodzenie, obywatelstwo czy przekonania polityczne Autorów, w żaden sposób nie mogą wpływać na wynik recenzji. Teksty zgłaszane do publikacji są oceniane przede wszystkim pod względem merytorycznym, formalnym i technicznym, a decyzje Recenzentów opierają się na wartościach naukowych.

ZASADA PRZECIWDZIAŁANIA KONFLIKTOM INTERESÓW

Recenzenci nie mogą oceniać tekstów, w których przypadku może występować konflikt interesów z Autorem/Autorami.

Wyznaczając Recenzenta, Wydawca uwzględnia zasadę przeciwdziałania konfliktom interesów. Recenzenci nie mogą pozostawać w bezpośrednich relacjach osobistych (pokrewieństwo, związki prawne, konflikt) lub relacji podległości zawodowej ani bezpośrednio współpracować naukowo z Autorem w ciągu ostatnich dwóch lat przed datą rozpoczęcia procesu recenzji.

ZASADA TERMINOWOŚCI

Recenzenci są zobowiązani dostarczyć recenzje w ustalonym terminie. Jeżeli z jakichś względów (merytorycznych, braku czasu) nie są oni w stanie dotrzymać terminu bądź podjąć się recenzji, powinni niezwłocznie poinformować o tym Wydawcę.

ZASADY DOTYCZĄCE REDAKCJI CZASOPISMA

Zasady etyczne dotyczące Redakcji czasopisma są wskazane bezpośrednio na stronie internetowej tego czasopisma w [ejournals – Portalu Czasopism Naukowych](#).

ZASADY DOTYCZĄCE REDAKTORÓW NAUKOWYCH

Do obowiązków Redaktora Naukowego należą przede wszystkim:

- obiektywna i merytoryczna decyzja, które materiały zostaną opublikowane;
- zapewnienie rzetelności naukowej publikowanych prac;
- upewnienie się, że Współautorzy pracy zbiorowej akceptują poprawki wynikające z redakcji naukowej.

DECYZJE DOTYCZĄCE PUBLIKACJI

Teksty zgłaszane do publikacji są oceniane przez Redaktora Naukowego przede wszystkim pod względem wartości, oryginalności oraz spełniania obowiązujących standardów etycznych, formalnych i technicznych.

Przy podejmowaniu decyzji kluczowe są następujące kryteria: znaczenie naukowe pracy, oryginalność ujęcia problemu, przejrzystość treści i zgodność z zakresem tematycznym monografii, zgodność z zasadami etyki, zgodność z wymaganiami merytorycznymi i formalnymi Wydawnictwa oraz wskazania sformułowane przez Recenzenta podczas procesu recenzji naukowej.

MONITOROWANIE STANDARDÓW ETYCZNYCH

Redaktor Naukowy kontroluje przestrzeganie standardów i zasad etycznych związanych z publikacją tekstów w monografii zbiorowej i przeciwdziała praktykom niezgodnym z przyjętymi standardami.

ZASADA RZETELNOŚCI NAUKOWEJ

Decyzje o przyjęciu, odrzuceniu lub poprawkach są jasno uzasadnione i komunikowane Autorom w sposób profesjonalny i konstruktywny.

Redaktor Naukowy zobowiązuje się do zachowania rzetelności naukowej publikowanych prac. W tym celu może wprowadzać niezbędne korekty redakcyjne, a także – w przypadku podejrzeń nieuczciwych praktyk (plagiatu, fałszowania wyników badań itp.) lub działań nieetycznych – przekazać Wydawcy zgłoszenie w celu wszczęcia stosownej procedury wyjaśniającej.

Wszelkie przejawy nierzetelności naukowej (*scientific misconduct*), w szczególności: *ghostwriting*, *guest authorship*, plagiat, zmyślanie lub fałszowanie danych, manipulowanie danymi, błędne i niesumienne przeprowadzenie postępowania badawczego oraz naruszenie zasad etyki w nauce, są niedopuszczalne i muszą być bezzwłocznie zgłoszone przez Redaktora Naukowego do Wydawcy.

ZASADA FAIR PLAY I BEZSTRONNOŚĆ

Decyzje Redaktora Naukowego muszą się opierać na powszechnie przyjętych standardach etycznych i wartościach naukowych. Kwestie, takie jak rasa, płeć, wyznanie, pochodzenie etniczne, obywatelstwo czy przekonania polityczne Autorów, w żaden sposób nie mogą wpływać na ocenę tekstów¹⁴.

ZASADA POUFNOŚCI

Redaktor Naukowy stosuje się do zasady poufności, a więc nie ujawnia osobom nieupoważnionym żadnych informacji na temat prac zgłaszanych do publikacji. Osobami upoważnionymi do posiadania tych informacji pozostają jedynie Wydawca, Autorzy, wybrani Recenzenci oraz uprawnieni Redaktorzy i Tłumacze biorący udział w procesie wydawniczym danej publikacji.

ZAPORA GHOSTWRITING I GUEST AUTHORSHIP

Redaktor Naukowy w trosce o rzetelność naukową publikowanych tekstów prowadzi selekcję nadesłanych artykułów zgodnie z zasadami zapory *ghostwriting* i *guest authorship*. Aby przeciwdziałać przypadkom *ghostwritingu* i *guest authorship*, Redaktor Naukowy wymaga od Autorów i Współautorów złożenia oświadczeń, w szczególności deklaracji o rodzaju i zakresie wkładu (procentowego) poszczególnych Autorów i Współautorów w powstanie dzieła wraz z danymi (imię, nazwisko, afiliacja, identyfikator ORCID).

Ghostwriting i *guest authorship* są przejawami nierzetelności naukowej, a wszelkie wykryte przypadki będą demaskowane przez Wydawcę, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucji zatrudniających Autorów, towarzystw naukowych, stowarzyszeń edytorów naukowych itp.).

SKARGI, ZAŻALENIA, ODWOŁANIA

W przypadku wpłynięcia skarg, zażaleń lub odwołań Redaktor Naukowy ma obowiązek poinformować Wydawcę, a Wydawca ma obowiązek ich rejestrowania i archiwizowania. W przypadku wykrycia istotnych błędów lub naruszeń etycznych po publikacji Redaktor Naukowy współpracuje z Wydawcą w celu opublikowania sprostowania lub erraty bądź wycofania rozdziału zgodnie z zasadami COPE.

KOREKTA TEKSTÓW

Na etapie procesu redakcyjnego (przed publikacją tekstu) Wydawca, Redaktor Naukowy, Autor/ Autorzy oraz Recenzenci mogą wspólnie dokonywać korekty tekstów.

Redaktor Naukowy oraz Autor mogą wymagać od Wydawcy wprowadzenia zgłoszonych poprawek do tekstu.

¹⁴ COPE, DOAJ, OASPA, WAME, *Principles of Transparency...*, dz. cyt.

Istotne zmiany lub takie działania, jak wycofanie publikacji z powodu błędu, dodanie lub usunięcie Autora, poprawa danych wpływających na interpretację wyników badań po opublikowaniu, będą wdrażane przez Wydawcę zgodnie z wytycznymi COPE^{Błąd! Nie zdefiniowano zakładek.}.

ZASADY DOTYCZĄCE REDAKTORÓW NAUKOWEJ SERII WYDAWNICZEJ

Redaktorem naukowej serii wydawniczej powinien być naukowiec z grona uznanych ekspertów w dziedzinie zgodnej z zakresem tematycznym serii.

Do obowiązków Redaktora serii naukowej należą:

- dbałość o spójność tematyczną, poziom naukowy oraz rozwój koncepcji całej serii wydawniczej;
- wyznaczanie oraz aktualizacja celów i misji serii;
- dążenie do przestrzegania zasad etyki publikacyjnej (zgodnych z wytycznymi COPE);
- stosowanie zasady obiektywności i bezstronności naukowej, wyłączenie się z procesu decyzyjnego w przypadku zaistnienia konfliktu interesów;
- promocja serii w środowiskach naukowych;
- zachęcanie Autorów do publikowania w ramach serii;
- współpraca z innymi Redaktorami serii wydawniczej;
- określanie polityki rozwoju serii;
- współpraca z Wydawcą.

ZASADY DOTYCZĄCE TŁUMACZY

Do obowiązków Tłumacza należą:

- przestrzeganie zasad etyki zawodowej, standardów etycznych oraz zestawu dobrych praktyk zalecanych przez polskie stowarzyszenia tłumaczy, szczególnie w zakresie rzetelności przekładu, plagiatu oraz stosowania narzędzi sztucznej inteligencji;
- wykorzystanie dostępnej wiedzy i umiejętności w celu zapewnienia najwyższej jakości przekładu;
- przełożenie z należytą starannością i w ustalonym w umowie terminie całości tekstu wraz ze wszelkimi wskazanymi dodatkami według dostarczonej przez Wydawcę instrukcji edytorskiej.

ZASADA RZETELNOŚCI

Tłumacz jest zobowiązany do wykorzystania całej swojej wiedzy, doświadczenia i umiejętności w celu zapewnienia najwyższej jakości merytorycznej, językowej i terminologicznej przekładu, z poszanowaniem sensu oryginału oraz intencji Autora.

ZASADA TERMINOWOŚCI

Tłumacze są zobowiązani dostarczyć tłumaczenia w ustalonym terminie. Jeżeli z jakichś względów nie mogą oni dotrzymać terminu bądź podjąć się tłumaczenia, powinni niezwłocznie poinformować o tym Wydawcę.

ZASADA POSZANOWANIA PRAW

Tłumacz, wykonując przekład, ma obowiązek tak go przygotować, aby nie naruszał on praw osób trzecich.

Tłumacz zobowiązany jest opracować przekład samodzielnie na podstawie tekstu oryginalnego, z poszanowaniem praw autorskich, w szczególności unikając korzystania z istniejących tłumaczeń w sposób prowadzący do ich powielenia.

ZASADA POUFNOŚCI

Tłumacz stosuje się do zasady poufności, a więc nie ujawnia osobom nieupoważnionym żadnych informacji na temat tłumaczonej pracy. Osobami upoważnionymi do posiadania tych informacji pozostają jedynie Wydawca, Autorzy, wybrani Recenzenci oraz uprawnieni Redaktorzy i Tłumacze biorący udział w procesie wydawniczym danej publikacji.

ZASADY DOTYCZĄCE CZYTELNIKÓW

WYKRYCIE PRZEJAWÓW NIERZETELNOŚCI NAUKOWEJ

Wydawca prosi o informowanie w przypadku wykrycia wszelkich przejawów nierzetelności naukowej (*scientific misconduct*), w szczególności: *ghostwritingu*, *guest authorship*, plagiatostwa, zmyślenia lub fałszowania danych, manipulowania danymi, błędnego i niesumiennego przeprowadzenia postępowania badawczego oraz naruszenia zasad etyki w nauce. Wydawca ma obowiązek rejestrowania i archiwizowania takich przypadków. Zgłoszenie powinno zawierać szczegółowy opis sprawy oraz wskazanie, jakich treści ono dotyczy.

Zgłoszenia muszą być bezzwłocznie przelanizowane i rozpatrzone przez Wydawcę.

Po otrzymaniu zgłoszenia Wydawca kontaktuje się z Autorem, prosi o wyjaśnienie, zapoznaje się ze zgromadzonymi i dostarczonymi dowodami na nierzetelność naukową, a następnie formułuje decyzję o wycofaniu publikacji, sprostowaniu/korekcie, poinformowaniu odpowiednich organów i/lub instytucji. Wydawca kontaktuje się z osobą zgłaszającą naruszenie lub udostępnia decyzję publicznie.